Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 23. januára 2020 [1]

Vec C-658/18

UX
proti
Governo della Repubblica italiana

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Giudice di pace di Bologna (Zmierovací sudca Bologna, Taliansko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Prípustnosť – Vonkajšia a vnútorná nezávislosť súdov – Sociálna politika – Smernica 2003/88/ES – Pracovný čas – Článok 7 – Platená ročná dovolenka – Zmierovací sudca – Smernica 1999/70/ES – Rámcová dohoda o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP – Doložka 4 – Zákaz diskriminácie – Zodpovednosť členského štátu za porušenie práva Únie“

I. Úvod

1. Sú talianski zmierovací sudcovia pracovníkmi a majú preto právo na platenú dovolenku?

2. Na túto otázku je potrebné odpovedať v prejednávanej veci. Podľa názoru Talianska a jeho súdov vyššieho stupňa vykonávajú zmierovací sudcovia čestnú funkciu, za ktorú sa im poskytuje náhrada výdavkov. Zmierovacia sudkyňa, ktorá podala žalobu v konaní vo veci samej a ktorá v roku, ktorý predchádzal spornému dovolenkovému obdobiu, uzavrela približne 1 800 konaní a pojednávala dva dni týždenne, sa naopak domnieva, že má postavenie pracovníka, a preto si uplatňuje nárok na platenú dovolenku. Zamietnutú náhradu mzdy za dovolenku si uplatňuje v konaní o vydanie platobného rozkazu vedenom pred iným zmierovacím sudcom.

3. Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý vyplynul z uvedeného konania, vyvoláva predovšetkým otázky v súvislosti so smernicou o pracovnom čase [2] a rámcovou dohodou o práci na dobu určitú [3]. Sporná je však už samotná prípustnosť návrhu, pretože Taliansko a Komisia vytýkajú vnútroštátnemu súdu konflikt záujmov.

1 Jazyk prednesu: nemčina.

2 Smernica 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381).

3 Smernica Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP (Ú. v. ES L 175, 1999, s. 43; Mim. vyd. 05/003, s. 368).

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Smernica o pracovnom čase

4. Článok 1 smernice o pracovnom čase upravuje jej účel a pôsobnosť:

„1. Táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

2. Táto smernica sa vzťahuje na:

a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky [dovolenky za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*], prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas…

b) …

3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

…

4. …“

5. Článok 7 smernice o pracovnom čase upravuje minimálny nárok na ročnú dovolenku:

„1. Členské štáty prijmú nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že každý pracovník bude mať nárok na platenú ročnú dovolenku [platenú dovolenku za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*] v trvaní najmenej štyroch týždňov v súlade s podmienkami pre vznik nároku a pre poskytnutie takej dovolenky, ustanovenými vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

2. …“

2. Smernica 89/391/EHS

6. Článok 2 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci[4] definuje odvetvia činností, na ktoré sa táto smernica vzťahuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).

2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.“

4 Ú. v. ES L 183, 1989, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 349. Neskoršie zmeny tejto smernice nie sú pre konanie vo veci samej relevantné.

3. Rámcová dohoda o práci na dobu určitú

7. Rámcová dohoda o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP, sa stala záväznou na základe smernice 1999/70.

8. Doložka 2 rámcovej dohody upravuje jej pôsobnosť:

„1. Táto dohoda sa vzťahuje na pracovníkov na dobu určitú, ktorí majú uzavretú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah podľa zákona, kolektívnych dohôd alebo spôsobu, ktorý je zaužívaný v jednotlivých členských štátoch.

2. …“

9. Doložka 3 rámcovej dohody upravuje jednotlivé pojmy:

„1. Na účely tejto dohody termín ‚pracovník na dobu určitú‘ sa vzťahuje na osobu, ktorá uzavrela pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah [na dobu určitú – *neoficiálny preklad*] priamo so zamestnávateľom a ktorých koniec platnosti je vymedzený objektívnymi podmienkami, ako napríklad určitým dátumom, splnením určitej úlohy alebo určitou udalosťou.

2. Na účely tejto dohody termín ‚porovnateľný stály pracovník‘ sa vzťahuje na pracovníka, ktorý uzavrel pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah na dobu neurčitú v jednom a tom istom podniku, kde vykonáva stále rovnakú alebo podobnú prácu, resp. povolanie, pričom sa primerane zohľadňuje jeho kvalifikácia a odborná prax.

…“

10. Doložka 4 rámcovej dohody upravuje zásadu nediskriminácie pracovníkov na dobu určitú:

„1. Pokiaľ ide o pracovnoprávne podmienky, pracovníci na dobu určitú nesmú byť voči porovnateľným stálym pracovníkom znevýhodňovaní len preto, že majú uzavretú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah na dobu určitú, pokiaľ na odlišné zaobchádzanie neexistujú objektívne dôvody.

2. V prípade potreby sa uplatňuje zásada *pro rata temporis*.

3. Opatrenia na uplatňovanie tohto článku určia členské štáty po porade so sociálnymi partnermi a/alebo sociálni partneri so zreteľom na právo spoločenstva a vnútroštátne právo, kolektívne dohody a zaužívané postupy.

4. Nároky vyplývajúce z celkového počtu odpracovaných rokov, ktoré súvisia s osobitnými pracovnoprávnymi podmienkami, sú u pracovníkov na dobu určitú rovnaké ako u stálych pracovníkov, pokiaľ rozdielne nároky vyplývajúce z rovnakého počtu odpracovaných rokov nie sú objektívne zdôvodnené.“

B. Talianske právo

11. Článok 106 talianskej ústavy obsahuje základné ustanovenia o prístupe k výkonu povolania sudcu:

„Sudcovia sa vymenúvajú na základe výsledkov výberového konania.

Zákon o organizácii súdnictva môže pripustiť vymenovanie honorárnych sudcov aj na základe zvolenia, a to pre všetky úlohy, ktorými sa poverujú samosudcovia.

…“

12. Článok 1 zákona č. 374 z 21. novembra 1991 Istituzione del giudice di pace (zákon o zriadení funkcie zmierovacieho sudcu) zahŕňa základné ustanovenia o postavení a úlohách zmierovacieho sudcu:

„1. Zriaďuje sa funkcia zmierovacieho sudcu, ktorý vykonáva súdnu právomoc v oblasti občianskeho a trestného práva, ako aj zmierovaciu funkciu v občianskoprávnych veciach v súlade s ustanoveniami tohto zákona.

2. Úrad zmierovacieho sudcu zastáva honorárny sudca, ktorý je súčasťou sudcovského stavu…“.

13. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania predpokladá zákon č. 374 výberové konanie týkajúce sa prístupu k tomuto úradu, ktoré sa spravuje ustanoveniami článkov 4, 4a a 5, a prebieha v troch fázach: a) rozhodnutie o predbežnom zaradení na základe odborných schopností na účely vymenovania na skúšobnú dobu; b) uplatnenie skúšobnej doby v trvaní šiestich mesiacov, c) rozhodnutie o konečnom zaradení a vymenovaní do funkcie zmierovacieho sudcu po preskúmaní odbornej spôsobilosti Súdnymi radami a Consiglio Superiore della Magistratura (Najvyššia súdna rada, Taliansko).[5] Taliansko uvádza, že samotné vymenovanie do funkcie patrí do právomoci ministra spravodlivosti.

14. Taliansko okrem toho tvrdí, že zmierovací sudcovia sa vymenúvajú na obdobie štyroch rokov a opakovane ich možno vymenovať do funkcie na ďalšie štvorročné obdobie. Táto informácia pravdepodobne vyplýva z článku 18 ods. 1 a 2 Decreto legislativo Nr. 116 z 13. júla 2017 (legislatívny dekrét č. 116). Predchádzajúce právne úpravy zrejme pripúšťali dlhší výkon činnosti.

15. Právomoc žalobkyne ako zmierovacej sudkyne v trestných konaniach upravuje Decreto legislativo Nr. 274/2000 z 28. augusta 2000 „Disposizioni sulla competenza penale del giudice di pace“ (legislatívny dekrét č. 247/2000 o právomoci zmierovacieho sudcu v trestných konaniach) a ustanovenia Trestného zákona. Článok 4 legislatívneho dekrétu č. 274/2000 upravuje okrem iného hmotnoprávnu právomoc zmierovacieho sudcu pre niektoré trestné činy v zmysle Trestného zákona a niektoré trestné činy, trestné činy v štádiu pokusu a priestupky, ktoré upravujú niektoré osobitné zákony. Okrem toho zmierovací sudca je príslušný pre konania o niektorých trestných činoch súvisiacich s prisťahovalectvom a tiež pre posudzovanie niektorých opatrení v oblasti cudzineckého práva.

16. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania pozostáva odmena zmierovacích sudcov z viacerých zložiek. Za každý mesiac výkonu funkcie zmierovacieho sudcu sa im vypláca základná suma vo výške 258,63 eura. Okrem toho sa im poskytujú platby za pojednávacie dni a za rozhodnutie v prebiehajúcich právnych sporoch. Počas súdnych prázdnin v auguste sa však zmierovacím sudcom nevypláca nijaká odmena.

17. Takáto právna úprava odmeňovania sa odlišuje od platnej právnej úpravy profesionálnych sudcov. Týmto sudcom sa poskytuje mesačný plat a platená ročná dovolenka v trvaní 30 dní.

18. Zmierovací sudcovia síce môžu vykonávať aj iné povolanie, ale výkon určitých činností je im zakázaný. Najmä nesmú vykonávať advokátsku činnosť v obvode súdu, kde vykonávajú svoju funkciu.

5 Bod 85 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

19. Odmena talianskych zmierovacích sudcov podlieha v zmysle návrhu na začatie prejudiciálneho konania rovnakému zdaneniu ako odmena iných pracovníkov. Sociálne odvody sa v zmysle návrhu neplatia, avšak zmierovací sudcovia na základe toho nemajú možnosť využívať výhody príslušného sociálneho zabezpečenia. [6]

20. Zmierovací sudcovia napokon podliehajú rovnakým právnym disciplinárnym požiadavkám ako sudcovia z povolania. Dodržiavanie týchto požiadaviek zabezpečuje Consiglio Superiore della Magistratura (Najvyššia súdna rada) spoločne s ministrom spravodlivosti.

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

21. Žalobkyňa v konaní vo veci samej (ďalej len „žalobkyňa“) vykonáva od 26. marca 2002 úlohy zmierovacej sudkyne.

22. Podľa informácií predložených vnútroštátnym súdom vyhlásila žalobkyňa ako trestná sudkyňa v období od 1. júla 2017 do 30. júna 2018, 478 rozsudkov a tiež 1 326 uznesení o zastavení konania. Okrem toho týždenne viedla dve pojednávania s výnimkou dovolenkového obdobia v auguste 2018.

23. Žalobkyňa podala 8. októbra 2018 na Giudice di pace di Bologna (Zmierovací sudca Bologna, Taliansko) návrh, ktorým sa domáha vydania platobného rozkazu proti vláde Talianska, ktorým sa jej na základe zodpovednosti štátu uloží povinnosť zaplatiť odmenu za mesiac august 2018. Požaduje sumu 4 500 eur, ktorá zodpovedá odmene profesionálneho sudcu s najmenej 14 odpracovanými rokmi služby, prinajmenšom však sumu jej čistej odmeny za mesiac júl 2018 vo výške 3 039,76 eura.

24. Túto sumu požadovala žalobkyňa ako náhradu škody, ktorú utrpela tým, že Talianska republika zjavne porušila doložku 2 a doložku 4 ods. 1, 2 a 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú v spojení s článkom 1 ods. 3 a článkom 7 smernice 2003/88/ES a tiež s článkom 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.

25. Zmierovací sudca v Bologni v rámci tohto konania predložil Súdnemu dvoru najskôr päť otázok [7], avšak neskôr vzal dve z nich späť. Je preto potrebné odpovedať na tieto tri otázky:

1. Vzťahuje sa pojem riadny súd členského štátu, ktorý má právomoc podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, aj na zmierovacieho sudcu v postavení vnútroštátneho súdu predkladajúceho predmetný návrh v prejednávanej veci, hoci vnútroštátne právo zmierovaciemu sudcovi z dôvodu nestáleho charakteru jeho práce nepriznáva pracovné podmienky rovnocenné pracovným podmienkam profesionálnych sudcov, napriek tomu, že vykonávajú rovnaké súdne právomoci a sú súčasťou vnútroštátneho súdneho systému, v rozpore so zárukami nezávislosti a nestrannosti riadnych súdov členských štátov, ktoré Súdny dvor špecifikoval v rozsudkoch z 19. septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, body 47 až 53); z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 32 a body 41 až 45), a z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky na úrovni súdnej moci) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 50 až 54)?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku: Zahŕňa pojem „práca na dobu určitú“ podľa ustanovení článku 1 ods. 3 a článku 7 smernice 2003/88 v spojení s doložkou 2 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá sa prebrala smernicou 1999/70/ES, a článkom 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, službu zmierovacej sudkyne, ktorá je žalobkyňou vo veci samej, v súlade s výkladom, ktorý Súdny dvor poskytol v rozsudkoch z 1. marca 2012, O’Brien (C-393/10, EU:C:2012:110), a z 29. novembra 2017, King (C-214/16, EU:C:2017:914), a v prípade

6 V tejto súvislosti pozri bod 102 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

7 Ú. v. EÚ C 25, 2019, s. 19.

kladnej odpovede možno na účely uplatnenia rovnakých pracovných podmienok podľa doložky 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, prebratej smernicou 1999/70/ES, považovať riadneho alebo profesionálneho sudcu za porovnateľného stáleho pracovníka vo vzťahu k pracovníkovi na dobu určitú, ktorým je „zmierovací sudca“?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú a druhú prejudiciálnu otázku: Bráni článok 47 Charty základných práv Európskej únie v spojení s článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora EÚ v oblasti zodpovednosti Talianskej republiky za zjavné porušenie právnych predpisov Únie súdom poslednej inštancie, vyplývajúcu z rozsudkov z 30. septembra 2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513); z 13. júna 2006, Traghetti del Mediterraneo (C-173/03, EU:C:2006:391), a z 24. novembra 2011, Komisia/Taliansko (C-379/10, neuverejnený, EU:C:2011:775), ustanoveniam článku 2 ods. 3 a 3a zákona č. 117 z 13. apríla 1988 „sulla responsabilità civile dei magistrati“ (o občianskoprávnej zodpovednosti sudcov a prokurátorov), ktorými sa zavádza pojem zodpovednosti sudcu za úmyselné pochybenie alebo hrubú nedbanlivosť „v prípade zjavného porušenia zákona či práva Európskej únie“ a ktoré stavajú vnútroštátny súd, tak ako v prejednávanej veci, pred voľbu – pričom nech sa rozhodne akokoľvek, výsledok povedie k občianskoprávnej a disciplinárnej zodpovednosti voči štátu v konaniach, v ktorých práve táto verejná správa je účastníkom konania, najmä ak je príslušným súdom v danej veci zmierovací sudca s pracovným pomerom na dobu určitú bez účinnej právnej, hospodárskej a sociálnej ochrany –, či postupovať v rozpore s vnútroštátnym právom, neuplatniť príslušné ustanovenia a uplatniť právo Európskej únie v súlade s výkladom Súdneho dvora, alebo naopak porušiť právo Európskej únie a uplatniť vnútroštátne predpisy, ktoré bránia priznaniu uvedenej ochrany, pričom sú v rozpore s článkom 1 ods. 3 a článkom 7 smernice 2003/88, doložkami 2 a 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorá sa prebrala smernicou 1999/70, a článkom 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie?

26. Žalobkyňa, Talianska republika a Európska komisia predložili svoje písomné pripomienky a ústne sa vyjadrili na pojednávaní 28. novembra 2019.

IV. Právne posúdenie

27. Najskôr sa budem zaoberať prípustnosťou návrhu na začatie prejudiciálneho konania a pritom posúdim priamo prvú otázku. Následne odpoviem na druhú a tretiu otázku.

A. Prípustnosť

28. Jednak Taliansko a jednak Komisia spochybňujú prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pričom tieto pochybnosti sa prelínajú s prvou otázkou zmierovacieho sudcu.

1. O potrebe predloženia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

29. Komisia v prvom rade tvrdí, že už samotný vnútroštátny súd nepovažuje návrh na začatie prejudiciálneho konania za potrebný. Pritom však opomína, že citovaný odsek návrhu na začatie prejudiciálneho konania [8] uvádza len tvrdenia žalobkyne.

8 Bod 22 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

30. Komisia ďalej zastáva názor, že vnútroštátny súd dostatočne nevysvetľuje, prečo je rozhodnutie Súdneho dvora potrebné. Zároveň namieta porušenie článku 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Podľa tohto ustanovenia sa v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádzajú dôvody, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a svojou právnou úpravou uplatniteľnou v právnom spore v konaní vo veci samej. Návrh na začatie prejudiciálneho konania tieto požiadavky nespĺňa.

31. Voči tomuto tvrdeniu však možno namietať, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené. [9]

32. Podľa týchto kritérií je druhá otázka relevantná pre rozhodnutie, keďže sa týka samotnej podstaty právneho sporu vedeného pred vnútroštátnym súdom. Pre rozhodnutie, či žalobkyňa môže požadovať náhradu škody, pretože sa jej neposkytla platená dovolenka, je totiž potrebné objasniť, či sa talianski zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov v zmysle smernice o pracovnom čase.

33. Článok 7 smernice o pracovnom čase však upravuje nárok na minimálnu dobu ročnej platenej dovolenky v trvaní najmenej štyroch týždňov, pričom august 2018 zahŕňa viac pracovných dní. Okrem toho zo smernice o pracovnom čase nevyplýva, že talianskym zmierovacím sudcom sa má za dobu dovolenky poskytnúť rovnaká odmena ako profesionálnym sudcom. Treba preto tiež objasniť, či zo zákazu diskriminácie upraveného v rámcovej dohode o práci na dobu určitú vyplýva povinnosť priznať talianskym zmierovacím sudcom rovnaký počet dní dovolenky ako talianskym profesionálnym sudcom a zaplatiť im za dovolenku rovnakú odmenu.

34. Na rozdiel od názoru Komisie neodôvodňujú pochybnosti Consiglio Superiore della Magistratura (Najvyššia súdna rada) a vnútroštátneho súdu o tom, či sa zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov, irelevantnosť druhej otázky. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž Corte Suprema di Cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) a Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) ako príslušné súdy posledného stupňa pre posúdenie tejto otázky odmietajú priznať zmierovacím sudcom postavenie pracovníkov, resp. zaobchádzať s nimi rovnako ako s profesionálnymi sudcami. [10] Navyše ide o pojem práva Únie, ktorý je potrebné vykladať autonómne. [11] Otázku je preto potrebné objasniť.

35. Prvá otázka týkajúca sa práva vnútroštátneho súdu predložiť návrh a pochybnosti o jeho nezaujatosti je tiež podstatná pre ďalšie posúdenie prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pretože s touto otázkou úzko súvisia námietky Talianska a Komisie namierené proti prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Navyše duch spolupráce, ktorým sa riadia vzťahy medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, si v prípade pochybností vyžaduje, aby Súdny dvor odpovedal na otázky o práve vnútroštátnych súdov predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania v rozsahu, v akom súvisí s prebiehajúcim konaním. [12]

9 Rozsudky z 22. júna 2010, Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 27); z 19. decembra 2013, Fish Legal a Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853, bod 30); z 10. decembra 2018, Wightman a i. (C-621/18, EU:C:2018:999, bod 27), a z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 98).

10 V bode 14 návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa odkazuje predovšetkým na rozsudok Consiglio di Stato (Štátna rada) z18. júla 2017 (č. 3556), ako aj na rozsudky Corte di Cassazione (Najvyšší kasačný súd) z 31. mája 2017 (č. 13721, ECLI:IT:CASS:2017:13721CIV); zo 16. novembra 2017 (č. 27198, ECLI:IT:CASS:2017:27198CIV), a zo 4. januára 2018 (č. 99, ECLI:IT:CASS:2018:99CIV).

11 Rozsudky zo 14. októbra 2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28), a z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanţa a i. (C-147/17, EU:C:2018:926, bod 41).

12 Rozsudok zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, body 68 až 70).

36. Relevantnosť tretej otázky pre rozhodnutie sa posudzuje najťažšie. Touto otázkou sa snaží vnútroštátny súd zistiť, či je talianska právna úprava osobnej zodpovednosti sudcu za úmyselné pochybenie alebo hrubú nedbanlivosť „v prípade zjavného porušenia zákona či práva Európskej únie“ zlučiteľná s požiadavkami vyplývajúcimi z práva Únie.

37. Táto otázka nie je bezprostredne relevantná pre rozhodnutie v prípade vo veci samej, pretože toto konanie sa netýka osobnej zodpovednosti sudcov. Má však nepriamy význam, pretože vnútroštátny súd ju chápe v tom zmysle, že sa voči štátu stane osobne zodpovedným jednak v prípade, ak uplatní vnútroštátne ustanovenia, ktoré odporujú právu Únie, ale aj v prípade, ak uplatní právo Únie, a z tohto dôvodu neuplatní vnútroštátne ustanovenia. Takáto dilema môže vnútroštátnemu súdu brániť v tom, aby žalobkyni poskytol účinnú právnu ochranu. Preto je aj táto otázka relevantná pre rozhodnutie vo veci.

2. O nezávislosti vnútroštátneho súdu ako podmienke pre priznanie práva na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

38. V zásade už Súdny dvor potvrdil právo talianskych zmierovacích sudcov predložiť mu návrh na vyhlásenie rozhodnutia v prejudiciálnom konaní, a teda aj ich postavenie ako „súdu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.[13] Jednak Komisia a Taliansko a jednak vnútroštátny zmierovací sudca však pochybujú o nezávislosti zmierovacieho sudcu, ktorý v prejednávanej veci žiada Súdny dvor o vyhlásenie prejudiciálneho rozhodnutia.

39. Tieto pochybnosti síce nepovažujem za presvedčivé, avšak je potrebné ich taktiež preskúmať.

40. V prvom rade treba poznamenať, že nezávislosť je jednou z požiadaviek, ktorú Súdny dvor vo svojej judikatúre kladie na „súd“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.[14]

41. Nezávislosť vnútroštátnych súdov je nevyhnutná najmä z hľadiska zabezpečenia správneho fungovania systému súdnej spolupráce. Z tohto dôvodu podmieňuje Súdny dvor právo orgánov poverených uplatňovaním práva Únie na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania okrem iného nezávislosťou týchto orgánov.[15]

42. Požiadavka nezávislosti vnútroštátneho orgánu zahŕňa v zmysle judikatúry dve hľadiská, objektívnu „externú“ nezávislosť a subjektívnu „internú“ nezávislosť.

a) Objektívna nezávislosť

43. Objektívna nezávislosť predpokladá, že súd vykonáva svoje úlohy samostatne, nikomu hierarchicky nepodlieha alebo nie je podriadený a od nikoho neprijíma príkazy alebo inštrukcie.[16] Takýmto spôsobom je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť nezávislosť rozhodovania jeho členov v súvislosti so spormi, ktoré prejednáva.[17]

13 Pozri napríklad rozsudok z 2. decembra 2010, Jakubowska (C-225/09, EU:C:2010:729), a uznesenia z 19. januára 2012, Patriciello (C-496/10, neuverejnené, EU:C:2012:24), ako aj z 21. marca 2013, Mbaye (C-522/11, neuverejnené, EU:C:2013:190).

14 Rozsudky zo 14. júna 2011, Miles a i. (C-196/09, EU:C:2011:388, bod 37); zo 17. júla 2014, Torresi (C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:2088, bod 17), a zo 16. februára 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, bod 27). K ďalším kritériám patrí zriadenie orgánu na základe zákona, jeho stála povaha, povinná súdna právomoc, sporové konanie a aplikácia právnych noriem týmto orgánom.

15 Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 43).

16 Rozsudky zo 17. júla 2014, Torresi (C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:2088, bod 22); zo 6. októbra 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, bod 19), a zo 16. februára 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, bod 37).

17 Rozsudky z 9. októbra 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 30); zo 6. októbra 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, bod 19), a zo 16. februára 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, bod 37).

44. Vnútroštátny súd vyjadruje v rámci prvej otázky pochybnosti o jeho objektívnej nezávislosti, ktoré súvisia s pracovnými podmienkami talianskych zmierovacích sudcov. Konkrétne ide v tomto ohľade najmä o odmeňovanie zmierovacích sudcov vrátane práva na platenú dovolenku, ale aj o časové obmedzenie ich činnosti na štyri roky a možnosť predĺženia o ďalšie štyri roky.

45. Odmeňovanie sudcov a časové obmedzenie ich činnosti sú s ohľadom na najnovšiu judikatúru Súdneho dvora v oblasti odmeňovania sudcov v Portugalsku [18] a nezávislosti poľských súdov [19] relevantné z hľadiska objektívnej nezávislosti súdov. Z judikatúry pritom tiež vyplýva, že takto chápaná nezávislosť je predpokladom pre vznik práva orgánu na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ. [20]

46. Prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania však nemožno spochybniť len preto, že existujú pochybnosti o primeranosti odmeňovania zúčastnených sudcov alebo o dĺžke ich funkčného obdobia, resp. spôsoboch jeho prípadného predĺženia. Podobne ako v prípade otázky o relevantnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania by mal Súdny dvor naopak vychádzať z domnienky, že súdy členských štátov sú dostatočne objektívne nezávislé. Táto domnienka totiž vyplýva už zo vzájomnej dôvery členských štátov v systém súdnictva, [21] ktorú si musí osvojiť aj Súdny dvor.

47. Takáto domnienka o objektívnej nezávislosti vnútroštátneho súdu je vyvrátiteľná, avšak v prejednávanom prípade neexistujú nijaké skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že by bola objektívna nezávislosť vnútroštátneho súdu narušená. Záver, v zmysle ktorého ani tretia otázka neodôvodňuje takéto narušenie, odôvodním v rámci odpovede na túto otázku. [22]

48. Na prvú otázku preto treba odpovedať tak, že Giudice di pace di Bologna (Zmierovací sudca Bologna) je súdom v zmysle článku 267 ZFEÚ.

b) O subjektívnej nezávislosti

49. Subjektívna nezávislosť súvisí s pojmom nestrannosti a týka sa rovnakého odstupu od účastníkov konania a ich príslušných záujmov vo vzťahu k predmetu sporu. Toto hľadisko si vyžaduje rešpektovanie objektívnosti a neexistenciu akéhokoľvek záujmu na vyriešení sporu mimo striktného uplatnenia právnych predpisov. [23]

50. Taliansko a Komisia spochybňujú nezávislosť zmierovacieho sudcu, ktorý predložil Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania. Keďže ide o postavenie a práva zmierovacích sudcov, má nepochybne osobný záujem na rozhodnutí v konaní vo veci samej.

51. Súdny dvor však už odpovedal na viaceré návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa postavenia sudcov bez toho, aby spochybnil nezávislé postavenie vnútroštátnych súdov. [24]

18 Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, body 43 a 45).

19 Rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531, body 45, 71 a 72, ako aj bod 108 a nasl.).

20 Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 43).

21 Pozri rozsudky z 11. februára 2003, Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87, bod 33); z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, bod 30), a z 5. septembra 2019, AH a i. (Prezumpcia neviny) (C-377/18, EU:C:2019:670, bod 39), ako aj stanovisko 1/03 (Nový lugánsky dohovor) zo 7. februára 2006 (EU:C:2006:81, bod 163), a 2/13 (Pristúpenie Únie k EDĽP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, bod 168).

22 Pozri bod 113 nižšie a nasl.

23 Rozsudky z 9. októbra 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 31), a zo 16. februára 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, bod 38).

24 Rozsudky z 13. júna 2017, Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448, najmä bod 61 a nasl.); z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117); zo 7. februára 2019, Escribano Vindel (C-49/18, EU:C:2019:106), a z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982).

52. Prejednávaný prípad je však charakteristický okolnosťami, ktoré by na prvý pohľad mohli odôvodňovať pochybnosti o subjektívnej nezávislosti vnútroštátneho zmierovacieho sudcu. Tvrdenie Talianska a Komisie sa totiž zakladá na tom, že žalobkyňa a zodpovedný zmierovací sudca, ktorý predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania, založili svoju právomoc pre konanie v spore vo veci samej zneužívajúcim spôsobom.

53. Taliansko a Komisia predovšetkým zdôrazňujú, že dotknuté nároky sa uplatňujú v rámci pracovnoprávneho sporu, ktorého predmetom je otázka, či sa zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov. V predchádzajúcich návrhoch na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa pracovných podmienok talianskych zmierovacích sudcov vnútroštátni zmierovací sudcovia výslovne pripustili, že nemajú právomoc konať o tomto druhu sporov. Súdny dvor preto návrhy zamietol ako neprípustné. [25]

54. V prejednávanej veci však nejde o pracovnoprávne nároky, ale o nárok týkajúci sa zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu. Taliansko a Komisia nespochybňujú, že zmierovací sudcovia majú právomoc rozhodovať o takomto druhu nárokov. Uvedená okolnosť odlišuje návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci od neprípustných návrhov uvedených v poznámke pod čiarou 25.

55. Taliansko okrem toho uvádza, že právomoc zmierovacích sudcov je založená na rozdelení pohľadávok žalobkyne voči talianskemu štátu, ktoré sa podľa talianskeho práva považuje za neprípustné. Ak by si žalobkyňa uplatnila všetky nároky ako celok, prekročila by peňažnú hodnotu sporu patriaceho do právomoci zmierovacích sudcov. Bola by teda povinná podať svoju žalobu na všeobecné civilné súdy. Profesionálni sudcovia, ktorí majú právomoc konať na týchto súdoch, by nemali nijaký osobný záujem na postavení zmierovacích sudcov.

56. Súdny dvor však nie je povinný skúmať, či rozhodnutie o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania zodpovedá vnútroštátnym ustanoveniam o organizácii súdov a procesným predpisom, [26] čo osobitne potvrdil aj v súvislosti s tvrdením o rozdelení pohľadávok v iných prípadoch. [27] Súdny dvor je aj v prípade pochybností o uplatnení vnútroštátnych predpisov procesného práva viazaný návrhom na začatie prejudiciálneho konania, ktorý mu predložil súd členského štátu, pokiaľ nebude tento návrh prípadne v rámci vnútroštátneho konania o opravnom prostriedku zrušený. [28]

57. V prípade návrhu na začatie prejudiciálneho konania navyše platí, že vnútroštátni sudcovia, ktorí sa podieľali na príprave takéhoto návrhu, len podávajú podnet na konanie vedené pred Súdnym dvorom. Na rozdiel od toho však Súdny dvor poskytuje svoju odpoveď na vlastnú zodpovednosť, a teda výsledok konania o návrhu na začatie prejudiciálneho konania nemôže byť ovplyvnený prípadnou zaujatosťou vnútroštátneho sudcu.

58. Prípadné pochybnosti o právomoci vnútroštátneho súdu a jeho subjektívnej nezávislosti je preto potrebné v prvom rade uplatniť formou opravných prostriedkov upravených vnútroštátnym právom.

59. Pochybnosti Talianska a Komisie o právomoci vnútroštátneho súdu konať v prejednávanej veci neodporujú právu tohto súdu predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

25 Uznesenia zo 6. septembra 2018, Di Girolamo (C-472/17, neuverejnené, EU:C:2018:684, bod 30); ako aj zo 17. januára 2019, Rossi a i. (C-626/17, neuverejnené, EU:C:2019:28, bod 26), a Cipollone (C-600/17, neuverejnené, EU:C:2019:29, bod 26).

26 Rozsudky zo 14. januára 1982, Reina (65/81, EU:C:1982:6, bod 7); z 11. apríla 2000, Deliège (C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, bod 29); zo 16. júna 2015, Gauweiler a i. (C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26), a z 10. decembra 2018, Wightman a i. (C-621/18, EU:C:2018:999, bod 30).

27 Uznesenia zo 6. septembra 2018, Di Girolamo (C-472/17, neuverejnené, EU:C:2018:684, body 24 a 30), a zo 17. januára 2019, Rossi a i. (C-626/17, neuverejnené, EU:C:2019:28, body 22 a 26)

28 Rozsudky zo 14. januára 1982, Reina (65/81, EU:C:1982:6, bod 7); z 20. októbra 1993, Balocchi (C-10/92, EU:C:1993:846, bod 16); z 11. júla 1996, SFEI a i. (C-39/94, EU:C:1996:285, bod 24), a zo 7. júla 2016, Genentech (C-567/14, EU:C:2016:526, bod 23).

3. O uplatnení konania o platobnom rozkaze

60. Ďalšie námietky Talianska a Komisie týkajúce sa prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa opierajú o tú skutočnosť, že konanie vo veci samej sa vedie ako konanie o platobnom rozkaze, a protistrana, ktorou je taliansky štát, nemala možnosť sa v tomto konaní zatiaľ vyjadriť.

61. Komisia na základe tejto skutočnosti dospieva k záveru, že nejde o sporové konanie, ktoré je charakteristickým znakom súdu oprávneného predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

62. Spravidla je vypočutie protistrany síce vhodné a v zmysle zásady vypočutia pred súdom aj povinné. Súdny dvor však už rozhodol, že návrh na začatie prejudiciálneho konania predložený Súdnemu dvoru môže vyplynúť aj z nesporových konaní,[29] a to najmä z talianskeho konania o vydanie platobného rozkazu[30] bez toho, aby bolo potrebné vypočuť protistranu.[31] Rozhodujúce je naopak to, či má vnútroštátny súd rozhodnúť v rámci konania, ktoré sa má ukončiť rozhodnutím, ktoré má súdny charakter.[32] V prejednávanom prípade však ide o takúto situáciu.

B. O práve zmierovacieho sudcu na dovolenku (otázka 2)

63. S cieľom rozhodnúť, či a v akej výške môže žalobkyňa požadovať náhradu škody z dôvodu, že jej bola odmietnutá platená dovolenka, sa musí objasniť, či sa talianski zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov v zmysle smernice o pracovnom čase. A keďže august je dlhší ako minimálna doba každoročnej dovolenky v rozsahu štyroch týždňov podľa článku 7 smernice o pracovnom čase, je tiež potrebné preskúmať, či si zákaz diskriminácie upravený v rámcovej dohode o pracovných zmluvách na dobu určitú vyžaduje, aby sa talianskym zmierovacím sudcom priznal rovnaký počet dní dovolenky a rovnaká náhrada mzdy za dobu dovolenky ako talianskym profesionálnym sudcom.

1. O smernici o pracovnom čase

64. Podľa článku 7 ods. 1 smernice o pracovnom čase prijmú členské štáty nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že každý pracovník bude mať nárok na platenú ročnú dovolenku v trvaní najmenej štyroch týždňov.

65. Je teda potrebné objasniť, či sa smernica o pracovnom čase uplatní v prípade talianskych zmierovacích sudcov [pozri v bode a)] a či sa talianski zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov v zmysle uvedených ustanovení [pozri v bode b)].

a) O pôsobnosti smernice o pracovnom čase

66. Článok 1 ods. 3 smernice o pracovnom čase definuje jej pôsobnosť prostredníctvom odkazu na článok 2 smernice 89/391.

67. Podľa článku 2 ods. 1 smernice 89/391 sa táto smernica vzťahuje na všetky „odvetvia činnosti, verejné a súkromné“.

29 Rozsudky z 27. apríla 2006, Standesamt Stadt Niebüll (C-96/04, EU:C:2006:254, bod 13), a z 25. júna 2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, bod 33).

30 Rozsudky zo 14. decembra 1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122, body 4 a 5), a z 18. júna 1998, Corsica Ferries France (C-266/96, EU:C:1998:306, bod 23).

31 Rozsudky z 28. júna 1978, Simmenthal (70/77, EU:C:1978:139, body 10 a 11); z 20. októbra 1993, Balocchi (C-10/92, EU:C:1993:846, bod 14), a z 3. marca 1994, Eurico Italia a i. (C-332/92, C-333/92 a C-335/92, EU:C:1994:79, bod 11).

32 Rozsudok zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, bod 56).

68. Sudcovská činnosť talianskych zmierovacích sudcov sa síce v už uvedených príkladoch výslovne neuvádza, patrí však tiež do odvetvia verejných činností. V zásade preto patrí do pôsobnosti oboch smerníc.

69. Ako však vyplýva z článku 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391, táto smernica sa neuplatní tam, kde sú s ňou v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

70. Kritérium použité v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 na vylúčenie určitých činností z pôsobnosti tejto smernice a nepriamo aj z pôsobnosti smernice o pracovnom čase nie je založené na príslušnosti k pracovníkom niektorého z odvetví všeobecne uvedených v tomto ustanovení, ale výlučne na osobitnej povahe určitých osobitných úloh vykonávaných pracovníkmi odvetví uvádzaných týmto ustanovením, ktorá odôvodňuje výnimku z ustanovení tejto smernice z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. [33]

71. Neexistuje však ani žiadny dôvod, na základe ktorého by sa bolo možné domnievať, že talianski zmierovací sudcovia sa majú paušálne vyňať z pôsobnosti oboch smerníc. Predovšetkým právna úprava dovolenky by sa zjavne bez väčších problémov mohla uplatniť aj v prípade talianskych zmierovacích sudcov, keďže talianski profesionálni sudcovia majú právo na platenú dovolenku.

72. Smernica o pracovnom čase sa preto vzťahuje aj na talianskych zmierovacích sudcov.

b) O pojme pracovník podľa smernice o pracovnom čase

73. Je preto potrebné objasniť, či sa talianski zmierovací sudcovia považujú za pracovníkov v zmysle článku 7 smernice o pracovnom čase.

74. Pojem pracovník sa na účely uplatnenia smernice o pracovnom čase nemôže vykladať rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam, ktorý je vlastný právu Únie. [34] Preto na rozdiel od názoru talianskej vlády nemôže byť podstatné, že činnosť zmierovacích sudcov sa podľa vnútroštátneho súdu považuje za čestnú funkciu.

75. Právo Únie naopak definuje pojem pracovník podľa objektívnych kritérií, ktoré charakterizujú pracovnoprávny vzťah so zreteľom na práva a povinnosti dotknutých osôb. Charakteristickým znakom pracovnoprávneho vzťahu je okolnosť, že určitá osoba vykonáva po určitú dobu v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu. [35] Nezohľadnia sa však činnosti, ktoré sú tak obmedzené, že sa javia ako čisto okrajové a vedľajšie. [36]

76. Podľa informácií predložených vnútroštátnym súdom vykonávala žalobkyňa svoju činnosť v podstatnej miere pre talianske súdnictvo. Vo funkcii trestnej sudkyne totiž v období od 1. júla 2017 do 30. júna 2018 vyhlásila 478 rozsudkov a tiež 1 326 uznesení o zastavení konania. Okrem toho týždenne viedla dve pojednávania, s výnimkou dovolenkového obdobia v auguste 2018. Za svoju činnosti poberala odmenu, ktorá za mesiac júl 2018 predstavovala približne sumu 3 000 eur netto.

33 Uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04, EU:C:2005:467, bod 51); ako aj rozsudky z 12. januára 2006, Komisia/Španielsko (C-132/04, neuverejnený, EU:C:2006:18, bod 24), a z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i. (C-147/17, EU:C:2018:926, bod 55).

34 Rozsudky zo 14. októbra 2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28), a z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i. (C-147/17, EU:C:2018:926, bod 41).

35 Rozsudky zo 14. októbra 2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28), a z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i. (C-147/17, EU:C:2018:926, bod 41).

36 Rozsudky z 3. mája 2012, Neidel (C-337/10, EU:C:2012:263, bod 23), a z 26. marca 2015, Fenoll (C-316/13, EU:C:2015:200, bod 27).

77. Skutočnosť, že uvedená odmena pozostávala z viacerých zložiek, nebráni na rozdiel od názoru Talianska prijať záver o existencii pracovnoprávneho vzťahu, pretože Súdny dvor už rozhodol, ako sa v porovnateľných prípadoch má vypočítať výška náhrady mzdy za dovolenku. [37]

78. Požiadavka odmeňovania by sa zrejme posudzovala iným spôsobom, ak by mala odmena povahu náhrady vynaložených nákladov alebo náhrady ušlej mzdy.

79. V prejednávanom prípade je však takýto predpoklad už s ohľadom na rozsah a dobu výkonu činnosti žalobkyne vylúčený. Vzhľadom na dva pojednávacie dni týždenne a uzavretie približne 1 800 konaní ročne neostáva priestor pre inú činnosť, ktorej zárobok by bolo možné nahradiť. Odmena sa preto nemôže obmedziť len na náhradu vynaložených nákladov, ale musí pokrývať prinajmenšom náklady na živobytie a zabezpečovať objektívnu nezávislosť zmierovacích sudcov.

80. Predmetná potreba odmeňovania vyplýva aj z ďalších pravidiel nezlučiteľnosti funkcie zmierovacieho sudcu s inými odbornými činnosťami. [38] V praxi vylučujú možnosť zarobiť si na živobytie iným spôsobom. Predovšetkým čo sa týka výkonu príbuznej advokátskej činnosti, ktorá je odborným predpokladom v oblasti práva pre výkon funkcie zmierovacieho sudcu, nemôžu túto činnosť vykonávať prinajmenšom v obvode súdu, v ktorom pôsobia vo svojej funkcii. [39]

81. Odmena talianskych zmierovacích sudcov navyše v zmysle návrhu na začatie prejudiciálneho konania podlieha rovnakým daniam ako odmena iných pracovníkov. Skutočnosť, že nevzniká povinnosť odvádzať príspevky do systému sociálneho poistenia, má naopak len druhotný význam, a to najmä s ohľadom na tú skutočnosť, že zmierovací sudcovia zjavne nemajú možnosť využívať výhody príslušného sociálneho poistenia. [40]

82. Pracovnoprávny vzťah však predpokladá existenciu vzťahu podriadenosti medzi pracovníkom a jeho zamestnávateľom. Existencia takéhoto vzťahu sa musí posudzovať v každom konkrétnom prípade podľa všetkých prvkov a okolností, ktoré charakterizujú vzťahy medzi stranami. [41]

83. Sudcovia sa vzhľadom na povahu svojej funkcie nemôžu pri prijímaní súdnych rozhodnutí spravovať nijakými pokynmi – pretože takýto postup by odporoval požadovanej objektívnej nezávislosti. [42] Uvedené však nevylučuje, aby sa považovali za pracovníkov. [43] Okrem toho, že sú vo všeobecnosti viazaní právnym poriadkom, podliehajú na základe činností, ktoré vykonávajú, aj osobitným povinnostiam, a dokonca pokynom – napríklad čo sa týka nariadenia pojednávaní na určitých miestach alebo v určitý čas. Súdny dvor preto považuje sudcov aj v súvislosti s odchodom do dôchodku a nárokmi na dávky z dôchodkového systému za pracovníkov. [44]

84. Talianski zmierovací sudcovia predovšetkým podliehajú podobným disciplinárnym požiadavkám ako profesionálni sudcovia. Výkon týchto požiadaviek zabezpečuje Consiglio Superiore della Magistratura (Najvyššia súdna rada) spoločne s ministrom spravodlivosti. [45]

37 Rozsudky z 15. septembra 2011, Williams a i. (C-155/10, EU:C:2011:588, body 22 až 29), a z 22. mája 2014, Lock (C-539/12, EU:C:2014:351, body 27 až 34).

38 Body 87 a 97 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

39 Bod 87 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

40 V tomto ohľade pozri bod 102 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

41 Rozsudky zo 14. októbra 2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, bod 29); z 26. marca 2015, Fenoll (C-316/13, EU:C:2015:200, bod 29), a z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanţa a i. (C-147/17, EU:C:2018:926, bod 42).

42 Pozri rozsudok z 1. marca 2012, O'Brien (C-393/10, EU:C:2012:110, bod 48), ako aj bod 43 vyššie.

43 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. marca 2012, O'Brien (C-393/10, EU:C:2012:110, bod 47).

44 Rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 61). Pozri tiež rozsudok zo 6. novembra 2012, Komisia/Maďarsko (C-286/12, EU:C:2012:687).

45 Pozri bod 90 a nasl. návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

85. Pracovnoprávny vzťah by sa však musel vylúčiť v prípade, ak by sa zmierovací sudcovia mohli sami rozhodnúť, v ktorých konaniach budú rozhodovať. V takomto prípade by si podobne ako advokáti mohli v podstatnej miere sami zvoliť čas, kedy budú vykonávať svoju činnosť. Na rozdiel od toho by však bolo irelevantné, ak by zmierovací sudcovia mohli vopred oznámiť svoj zámer, že počas určitého časového obdobia príjmu len menší počet konaní. Kým sa rozsah činnosti v dôsledku takéhoto rozhodnutia nestane úplne druhoradým a nepodstatným, ide aj naďalej o určitý osobitný druh pracovného pomeru. Keďže z návrhu na začatie prejudiciálneho konania ani z tvrdení účastníkov konania nevyplývajú v tomto ohľade bližšie informácie, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal uvedenú otázku.

86. Vzhľadom na uvedené sa má článok 7 smernice o pracovnom čase vykladať v tom zmysle, že talianska zmierovacia sudkyňa, ktorej odmena pozostáva z nízkej základnej sumy a tiež platieb za vyriešené prípady a za pojednávania, sa považuje za pracovníčku v zmysle článku 7 smernice o pracovnom čase, a preto má nárok na platenú ročnú dovolenku v trvaní najmenej štyroch týždňov, ak činnosť sudcu vykonáva v podstatnom rozsahu, nemôže si sama vybrať, v ktorých konaniach bude rozhodovať, a ak podlieha disciplinárnym povinnostiam profesionálnych sudcov.

2. O rámcovej dohode o práci na dobu určitú

87. Okrem toho je však ešte potrebné objasniť, či majú talianski zmierovací sudcovia nad rámec nároku na minimálnu dovolenku podľa článku 7 smernice o pracovnom čase rovnaký nárok na platenú dovolenku a na rovnakú náhradu mzdy za dovolenku ako talianski profesionálni sudcovia. Takýto nárok by mohol vyplývať zo zákazu diskriminácie upraveného v doložke 4 rámcovej dohody o pracovných zmluvách na dobu určitú.

a) Talianski zmierovací sudcovia ako pracovníci na dobu určitú

88. Najskôr je potrebné objasniť, či sa talianski zmierovací sudcovia majú považovať za pracovníkov v zmysle rámcovej dohody alebo či Taliansko uspeje prinajmenšom v súvislosti s rámcovou dohodou so svojím názorom, že ide o čestnú funkciu.

89. Na prvý pohľad sa zdá, že by sa Taliansko v tomto ohľade mohlo opierať o znenie doložky 2 bodu 1 rámcovej dohody. Podľa tohto ustanovenia sa predmetná dohoda vzťahuje na pracovníkov na dobu určitú, ktorí majú uzavretú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah podľa zákona, kolektívnych dohôd alebo spôsobu, ktorý je zaužívaný v *jednotlivých členských štátoch*. Vyššie uvedené by bolo možné chápať v tom zmysle, že talianska definícia činnosti zmierovacieho sudcu ako čestnej funkcie vylučuje uplatnenie rámcovej dohody.

90. Súdny dvor však z tohto znenia vyvodil, že pôsobnosť rámcovej dohody je koncipovaná široko. [46]

91. Definícia pojmu „pracovníci na dobu určitú“ v zmysle rámcovej dohody, uvedená v doložke 3 bode 1, v zmysle ustálenej judikatúry zahŕňa všetkých pracovníkov a nerozlišuje medzi verejnoprávnym alebo súkromnoprávnym postavením zamestnávateľa, s ktorým uzavreli zmluvu, a ani to, ako je ich zmluva kvalifikovaná vo vnútroštátnom práve. [47]

46 Rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler a i. (C-212/04, EU:C:2006:443, bod 56), a z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 30).
47 Rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler a i. (C-212/04, EU:C:2006:443, bod 56), a z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 31).

92. Takýto záver odôvodňuje Súdny dvor predovšetkým významom zásady rovnosti zaobchádzania a zásady nediskriminácie, ktoré patria medzi všeobecné zásady práva Únie. Z ustanovení, ktoré sú uvedené v rámcovej dohode, na účely toho, aby sa pracovníkom na dobu určitú zabezpečili rovnaké výhody, ako sú výhody, ktoré majú porovnateľní stáli pracovníci, ak rozdielne zaobchádzanie neodôvodňujú objektívne dôvody, priznať všeobecný účinok. Ide o pravidlá sociálneho práva Únie osobitného významu, ktoré sa majú ako minimálne ochranné požiadavky vzťahovať na každého pracovníka. [48]

93. Potrebný účinok rámcovej dohody, ako aj jej jednotné uplatňovanie v členských štátoch by boli vážne spochybnené, ak by sa členským štátom poskytla možnosť svojvoľne vylúčiť niektoré kategórie osôb z ochrany, ktorú poskytujú tieto nástroje práva Únie. [49] Súdny dvor preto odmietol vylúčiť niektoré kategórie pracovníkov, ako napríklad pomocný personál [50] alebo „služobných zamestnancov“ [51], z pôsobnosti rámcovej dohody.

94. Rámcová dohoda sa naopak uplatní na všetkých pracovníkov vykonávajúcich činnosti odmeňované v rámci pracovnoprávneho vzťahu na dobu určitú, ktorý ich spája s ich zamestnávateľom. [52]

95. Ako už bolo uvedené, talianski zmierovací sudcovia sú v pracovnom pomere s ministerstvom spravodlivosti. [53] Koniec pracovného pomeru sa určí tak, že sú vymenovaní na obdobie štyroch rokov a v súčasnosti ich možno do funkcie opakovane vymenovať len raz. Žalobkyňa však napriek tomu v súčasnosti vykonáva funkciu zmierovacej sudkyne viac ako sedemnásť rokov, vždy však na základe časovo obmedzených vymenovaní do funkcie.

96. Talianski zmierovací sudcovia sa preto považujú za pracovníkov v zmysle rámcovej dohody, a to v každom prípade vtedy, ak vykonávajú činnosť v rozsahu porovnateľnom s činnosťou žalobkyne.

b) O rozdielnych pracovných podmienkach zmierovacích sudcov a profesionálnych sudcov

97. Vzhľadom na uvedené treba posúdiť, či sa rozdiely v pracovných podmienkach talianskych zmierovacích sudcov a profesionálnych sudcov, a to najmä so zreteľom na ich nárok na dovolenku a odmeňovanie, sú prípustné.

98. Podľa doložky 4 bodu 1 sa nesmie s pracovníkmi na dobu určitú v rámci ich pracovných podmienok zaobchádzať menej priaznivo ako s porovnateľnými pracovníkmi na dobu neurčitú len preto, že sú viazaní pracovnou zmluvou na dobu určitú alebo že sa nachádzajú v pracovnom pomere na dobu určitú, ibaže je rozdielne zaobchádzanie odôvodnené vecnými dôvodmi.

48 Rozsudky z 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, bod 27), a z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 32).

49 Rozsudky z 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, bod 29), a z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 34).

50 Rozsudok z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 34).

51 Rozsudok z 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, bod 29).

52 Rozsudky z 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, bod 28), a z 9. júla 2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, bod 33).

53 Pozri body 73 až 86 vyššie.

99. Východiskový bod úvah o porovnateľnosti situácií pracovníkov na dobu určitú a pracovníkov na dobu neurčitú, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, spočíva v zmysle definície pojmu „porovnateľný stály pracovník“ uvedenej v doložke 3 bode 2 prvom pododseku rámcovej dohody v tom, či sa obaja pracovníci venujú výkonu rovnakej, resp. porovnateľnej práce alebo povolania. Túto otázku je potrebné objasniť na základe všetkých hľadísk, ku ktorým patrí druh práce, požiadavky na vzdelanie a pracovné podmienky. [54]

100. Talianski zmierovací sudcovia a profesionálni sudcovia vykonávajú na prvý pohľad podobnú prácu, a to konkrétne funkciu sudcu. Rozdiely vo vzdelaní sa nepreukázali. Význam a náročnosť prejednávaných vecí sa však môžu navzájom líšiť. Zmierovací sudcovia môžu podľa článku 106 ods. 2 talianskej ústavy konať výlučne ako samosudcovia, a teda nesmú pôsobiť na kolegiálnych súdoch. Okrem toho zmierovací sudcovia v prvom stupni konajú vo veciach s menším významom, kým profesionálni sudcovia na stupňoch vyššieho stupňa rozhodujú v konaniach väčšieho významu.

101. Podstatný rozdiel existuje aj v prístupe k výkonu funkcie sudcu. Talianski profesionálni sudcovia sa vymenúvajú na základe formálneho výberového konania, t. j. súťaže medzi rôznymi kvalifikovanými uchádzačmi spojenej s rôznymi skúškami. Vymenovanie zmierovacích sudcov si naopak nevyžaduje takúto súťaž, ale vychádza z ich titulov, teda odborných kvalifikácií. Súdny dvor však takémuto rozdielu pri výbere, najmä pokiaľ ide o uznanie odborných skúseností stredoškolských učiteľov, nepripísal nijaký význam. [55]

102. Nemožno však vylúčiť, že metóda výberu pracovníkov odôvodňuje rozdiely týkajúce sa iných pracovných podmienok, napríklad pokiaľ ide o druh činnosti, odmeňovanie a možnosti povýšenia.

103. Rozhodnutie Súdneho dvora týkajúce sa uznania odborných skúseností stredoškolských učiteľov preto potvrdzuje môj názor, že je podstatné, či sa pracovníci na dobu určitú a pracovníci na dobu neurčitú aj a práve *s ohľadom na spornú pracovnú podmienku* nachádzajú v porovnateľnej situácii. [56]

104. Tak ako všeobecne platí pri posudzovaní diskriminácie, porovnateľný charakter situácií sa musí okrem iného určiť a posúdiť s prihliadnutím na predmet a cieľ opatrenia, ktoré vytvára predmetný rozdiel, pričom sa okrem toho musí prihliadať aj na zásady a ciele sledované právnou oblasťou, do ktorej patrí predmetné opatrenie. [57]

105. Kritériá na porovnanie plnení zamestnávateľa, na ktoré má pracovník na dobu určitú na jednej strane a stály pracovník na druhej strane nárok v zmysle pracovnej zmluvy alebo na základe zákona, sa teda nevyhnutne vzťahujú aj na skutkovú a právnu situáciu, v ktorej sa má uplatniť nárok na predmetné plnenia voči zamestnávateľovi. [58]

106. Z hľadiska týchto úvah ide v prípade rozsahu nároku na dovolenku o porovnateľné situácie. Talianski zmierovací sudcovia majú s ohľadom na podobnú činnosť, ktorú vykonávajú, porovnateľnú potrebu oddýchnuť si a príjemne stráviť svoj voľný čas tak ako profesionálni sudcovia.

54 Rozsudky z 8. septembra 2011, Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557, bod 66), a z 13. marca 2014, Nierodzik (C-38/13, EU:C:2014:152, bod 31), ako aj uznesenia z 18. marca 2011, Montoya Medina (C-273/10, neuverejnené, EU:C:2011:167, bod 37), a z 9. februára 2017, Rodrigo Sanz (C-443/16, EU:C:2017:109, bod 38); v tomto zmysle pozri už rozsudok z 31. mája 1995, Royal Copenhagen (C-400/93, EU:C:1995:155, bod 33).

55 Rozsudok z 20. septembra 2018, Motter (C-466/17, EU:C:2018:758, body 33 a 34).

56 Moje návrhy vo veciach Montero Mateos (C-677/16, EU:C:2017:1021, bod 44); Grupo Norte Facility (C-574/16, EU:C:2017:1022, bod 49), a Vernaza Ayovi (C-96/17, EU:C:2018:43, bod 71).

57 Rozsudky zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique a Lorraine a i. (C-127/07, EU:C:2008:728, bod 26); z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 167), a z 26. júla 2017, Persidera (C-112/16, EU:C:2017:597, bod 46).

58 V tomto zmysle pozri rozsudok z 12. decembra 2013, Carratù (C-361/12, EU:C:2013:830, body 44 a 45), ako aj z 5. júna 2018, Montero Mateos (C-677/16, EU:C:2018:393, bod 59).

107. Neexistuje ani nijaký vecný dôvod, na základe ktorého by bolo možné zaobchádzať v tejto oblasti menej výhodne s talianskymi zmierovacími sudcami v porovnaní s profesionálnymi sudcami.

108. Na rozdiel od toho nemožno obe skupiny porovnávať z hľadiska výšky ich odmeny za dobu dovolenky, pretože za ich činnosť sú odmeňovaní v rozdielnej výške. Talianski profesionálni sudcovia poberajú plat v pevne stanovenej výške, kým odplata zmierovacích sudcov pozostáva z mesačnej základnej sumy a ďalších platieb za pojednávacie dni a vyriešenie sporov. Ak by Súdny dvor aj napriek tomu vychádzal z porovnateľnosti situácií, boli by takéto rozdiely v podobe odmeňovania prinajmenšom objektívnym dôvodom pre rozdielne zaobchádzanie medzi talianskymi zmierovacími sudcami a profesionálnymi sudcami v súvislosti s náhradou mzdy za dovolenku.

109. Na účely výpočtu náhrady mzdy za dovolenku v prípade talianskych zmierovacích sudcov preto nemožno vychádzať z platu profesionálneho sudcu. Výška takejto odmeny sa naopak určí so zreteľom na obvyklú odmenu zmierovacieho sudcu v čase mimo dovolenkového obdobia. [59]

110. V prípade, že by Súdny dvor považoval v prejednávanej veci za potrebné preskúmať aj zlučiteľnosť rôzneho odmeňovania talianskych zmierovacích a profesionálnych sudcov s doložkou 4 rámcovej dohody, chcem v krátkosti poznamenať, že talianskych zmierovacích sudcov a profesionálnych sudcov nepovažujem z hľadiska odmeňovania na základe predložených informácií za porovnateľných.

111. V rámci takéhoto porovnania má rozhodujúci význam prístup k výkonu funkcie sudcu a odlišný charakter prejednávaných vecí. Vzhľadom na výber najlepších kandidátov, ktorý je charakteristický pre formálne výberové konania a ktorý sa spája s osobitnými skúškami, ako aj s tým súvisiace možnosti kariérneho rastu, treba vychádzať z predpokladu, že profesionálni sudcovia sú aj napriek porovnateľným požiadavkám kladeným na vzdelanie lepšie kvalifikovaní ako zmierovací sudcovia. A ak je správne tvrdenie, že zmierovací sudcovia v prvom stupni rozhodujú v konaniach s menším významom, kým profesionálni sudcovia na súdoch vyššieho stupňa konajú a rozhodujú v konaniach s väčším významom, sú tieto dve skupiny z hľadiska odmeňovania len ťažko porovnateľné, avšak rozdiely v odmeňovaní sú prinajmenšom odôvodnené.

c) Predbežný záver

112. Z uvedeného vyplýva, že postavenie zmierovacej sudkyne, ktorá bola vymenovaná do funkcie len na dobu určitú, je v súvislosti s dĺžkou platenej ročnej dovolenky porovnateľné s postavením talianskych profesionálnych sudcov, a preto v súlade s doložkou 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú preto môže požadovať o poskytnutie dovolenky v rovnakom rozsahu ako profesionálni sudcovia. Odmena za dobu dovolenky sa má vypočítať so zreteľom na jej obvyklú odmenu, ktorú poberá počas výkonu jej sudcovskej funkcie.

C. O riziku zodpovednosti talianskych sudcov (otázka 3)

113. Svojou treťou otázkou sa snaží vnútroštátny súd zistiť, či je v súlade s požiadavkami práva Únie, že vnútroštátne právo stanovuje osobnú zodpovednosť rozhodujúcich sudcov za úmysel alebo hrubú nedbanlivosť „v prípade zjavného porušenia zákona či práva Európskej únie“. Túto právnu úpravu chápe v tom zmysle, že zodpovednosť voči sudcovi možno vyvodiť v prípade, ak vnútroštátne právo uplatní v rozpore s ustanoveniami práva Únie, ale tiež v prípade, ak uplatní prednostné ustanovenia práva Únie, a z tohto dôvodu neuplatní vnútroštátnu právnu úpravu.

59 Pozri v tomto ohľade odkazy uvedené v poznámke pod čiarou 37 a rozsudok z 11. novembra 2015, Greenfield (C-219/14, EU:C:2015:745, body 54 až 56).

114. Z hľadiska práva Únie treba v tomto ohľade konštatovať, že hrozba sankcie za uplatnenie práva Únie pri súbežnom neuplatnení vnútroštátnych ustanovení, ktoré mu odporujú, by bola v rozpore s prednostným postavením práva Únie, so zásadou lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ a s právom na účinnú právnu ochranu podľa článku 47 Charty. Zároveň by vznikli pochybnosti o tom, či by sudca s ohľadom na hrozbu sankcie za prednostné uplatnenie práva Únie ešte dokázal toto právo uplatniť nezávislým spôsobom.

115. Právnu úpravu osobnej zodpovednosti sudcu za úmyselné konanie alebo hrubú nedbanlivosť „v prípade zjavného porušenia zákona či práva Európskej únie“ treba vykladať tak, že uplatnenie prednostného práva Únie nezakladá sudcovskú zodpovednosť. K takémuto výkladu príslušných ustanovení sa navyše prikláňa Taliansko v konaní pred Súdnym dvorom.

116. Ak takýto výklad nie je možný, právnu úpravu nie je možné uplatniť. V žiadnom prípade nesmie príslušnému sudcovi hroziť sankcia za správne uplatnenie práva Únie.

V. Návrhy

117. Súdnemu dvoru preto navrhujem, aby rozhodol takto:

1. Giudice di pace di Bologna (Zmierovací sudca Bologna) je súdom v zmysle článku 267 ZFEÚ.

2. Článok 7 smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že talianska zmierovacia sudkyňa, ktorej odmena pozostáva z nízkej základnej sumy a tiež platieb za vyriešené prípady a za pojednávania, sa považuje za pracovníčku v zmysle článku 7 smernice o pracovnom čase, a preto má nárok na platenú ročnú dovolenku v trvaní najmenej štyroch týždňov, ak činnosť sudcu vykonáva v podstatnom rozsahu, nemôže si sama vybrať, v ktorých konaniach bude rozhodovať, a ak podlieha disciplinárnym povinnostiam profesionálnych sudcov.

   Čo sa týka trvania platenej ročnej dovolenky, je postavenie takejto zmierovacej sudkyne, ktorá bola vymenovaná do funkcie len na dobu určitú, porovnateľné s postavením talianskych profesionálnych sudcov. V súlade s doložkou 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú preto môže požadovať o poskytnutie dovolenky v rovnakom rozsahu ako profesionálni sudcovia. Odmena za dobu dovolenky sa vypočíta so zreteľom na jej obvyklú odmenu, ktorú poberá počas výkonu jej sudcovskej funkcie.

3. Právna úprava osobnej zodpovednosti sudcu za úmyselné pochybenie alebo hrubú nedbanlivosť „v prípade zjavného porušenia zákona či práva Európskej únie“ sa má vykladať so zreteľom na právo Únie v tom zmysle, že uplatnenie prednostného práva Únie nezakladá nijakú zodpovednosť na strane sudcu. Ak takýto výklad nie je možný, právna úprava sa nesmie uplatniť.